



Gigant Google

Vše, co jste chtěli vědět o Googlu

Když se řekne Google, každý si vybaví skvělý internetový vyhledávač. To je však jen špička ledovce. Google nabízí v současné době takový rozsah služeb, o jakém se konkurenci může jen zdát. Pojďte s námi na malou exkurzi do tohoto rozlehlého internetového království.

Text: Petr Kratochvíl

Jen seznam aktivit Googlu by zaplnil několik stránek časopisu. Proto vám představíme pouze ty nejdůležitější, přičemž je rozdělíme do tří skupin. První a nejdůležitější skupinu tvoří „internetové služby“, kam patří především známý vyhledávač a jemu příbuzné služby. Druhou skupinu představuje Gmail – gigový freemail, který nejen u nás odstartoval revoluci v nabízené kapacitě freemailů a který firmě přinesl neméně popularity. Posledním prvkem skládačky je software, jenž doplňuje image Googlu a často i spolupracuje s „internetovými službami“.

Potrava pro váš browser

Internetové služby

Kdo hledá...

Myšlenka je jednoduchá – internet je zdrojem obrovského množství informací, umístěných zde víceméně „bez ladu a skladu“, a čas od času je prostě třeba „něco najít“. Pokus o ideální řešení tohoto problému je starý jako internet sám. Pravda ovšem je,

že v počátcích internetu bylo vyhledávání záležitostí pro odborníky. Čmuchač Jiřího Randuse prohledával FTP archivy, WAIS hledal texty a Veronica se starala o Gopher. Všechny tyto služby měly jedno společné – horší než jejich rychlost už bylo jen obtížné ovládní. Pokud jste tedy něco hledali, →

GOOGLE V KOSTCE

Rok založení: 1998

(letos v září oslavil sedmé výročí)

Počet denně zodpovězených dotazů:
300 milionů

Tržba (2003): přes 1 miliardu USD

Zisk (2003): přes 100 milionů USD

Hodnota firmy po vstupu na burzu

v roce 2004: 35 miliard USD

Obrat (2004): přes 3 miliardy USD

Zisk (2004): přes 400 milionů USD

Hodnota firmy (podzim 2005):

80 miliard USD

Počet zaměstnanců (podzim 2005): 3700

Databáze:

Naindexováno 8 miliard stránek.

Přes 40 TB uložených dat.

Přes 50 000 počítačů ve 30 klastrech.

Datový přenos okolo 60 Gb/s

(2 Gb/s na klastr).

Dobročinnost: Nadace Googlu

(www.google.org) darovala více

než 33 milionů dolarů 850 organizacím

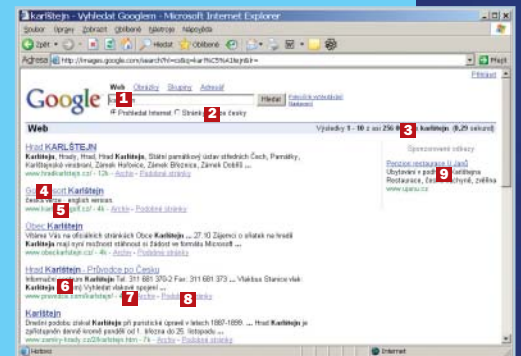
v deseti zemích.

POPIS ÚVODNÍ STRÁNKY A STRÁNKY S VÝSLEDKY

» ROZUMÍTE GOOGLU?



Google je k dispozici i v češtině, anglická verze však nabízí rozsáhlejší možnosti a v některých případech i více služeb...



■ Vyhledat Googlem (Google Search)

Spustí vyhledávání. Stejnou funkci má i klávesa Enter.

■ Zkusim štěstí (I'm Feeling Lucky)

Přímo otevře stránku, která nejvíce odpovídá zadanému dotazu.

■ Pokročilé vyhledávání (Advanced Search)

Otevře stránku s rozsáhlejší nabídkou parametrů vyhledávání.

■ Nastavení (Preferences)

Umožňuje nastavení vzhledu výsledků hledání – jazykem počínaje, počtem výsledků na stránce konče.

■ Výběr jazyka (Language Tools)

Nabízí volbu jazyka rozhraní a v anglické verzi také překladové možnosti.

1. Hledané slovo

2. **Stránky pouze česky** – zobrazí pouze stránky v českém jazyce.

3. Množství nalezených stránek a délka hledání.

4. Odkaz na aktuální verzi WWW stránek.

5. Popis stránky, obsahující obvykle část informací z webu.

6. Přesná adresa úvodní stránky a její velikost.

7. **Archiv (cache)** – zobrazí tu verzi stránky, kterou zaznamenal Google při poslední archivaci.

8. **Podobné stránky** – vyhledá stránky obsahově podobné vybranému webu.

9. **Sponzorované odkazy** – sloupec s reklamami, které nejvíce souvisejí s hledaným slovem.

LEDEN 2006
CHIP DVD
TESTY A NÁVODY

AltaVista™ The most powerful and useful guide to the Net

Ask AltaVista™ a question. Or refine a few words in any language

Search

Example: Where can I download mp3 files for instrumental music?

Specialty Searches: AV Family Files - AV Photo Finder - AV Tools & Gadgets - Entertainment - Health - Online Shopping - Careers - Maps - Recipe Finder - Stock Quotes - Travel - Usenet - Yahoo Pages

CATEGORIES: Automotive, Business & Finance, Computers & Internet, Health & Fitness, Hobbies & Interests, Home & Family, Media & Entertainment, People & Chat, Reference & Education, Shopping & Services, Society & Politics, Sports & Recreation, Travel & Vacations

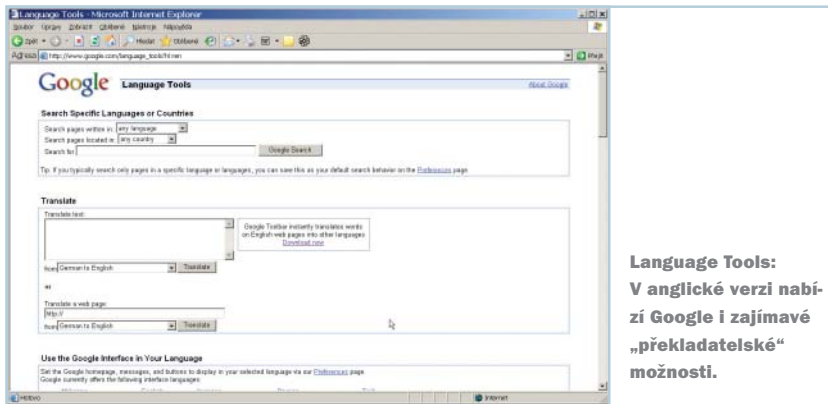
NEWS BY ABCNEWS.com: Latest News, Climate: House clearing, Japan: Link Seize, Capital Mass: Over 1 Million Mexicans

ALTAVISTA HIGHLIGHTS: Search Citrus Video Footage, New State of The Union, Impachment Trial, Video courtesy of C-SPAN

OTHER SERVICES: AltaVista Discovery - Video Search Demo, FREE Email - AV Translation Services, Meta Site, Your Homepage - Create & Card, Photo Album - Asian Languages

Featured Sponsors: GIGI, Spangol, Quality Directives, Jmexy, Great Gifts from BLACKBASTIC, Save my keyboard, keyboard at Amazon, PC, Powers, and Giga, Viterbia, Special

AltaVista: Průkopník cesty, kterou později ovládl Google...



Language Tools:
V anglické verzi nabízí Google i zajímavé „překladačské“ možnosti.

➔ museli jste mít „nadhledkové znalosti a božskou trpělivost“.

O průlom se na internetu v podobě, v jaké ho známe i dnes, postarala Altavista (*altavista.digital.com*). Ta dokázala, že pro hledání nemusí být nutné studovat dvě hodiny manuál a poté týden čekat na výsledky. Jako perličku lze uvést, že uživatelé dodnes teskní po některých vymoženostech, které Altavista nabízela:

Při vyhledávání stačila zadat část textu a poté hvězdičku, která zastupovala libovolný počet znaků. Po zadání „popel*“ jste tak mohli nalézt jak popeláře, tak popelnice...

U výsledků vyhledávání bylo i datum poslední aktualizace. Ihned jste tak znali „stáří“ vyhledaných informací.

Altavista byla v oblasti hledání informací přelomovým nástrojem, a i když ji posléze překonal Excite.com a nakonec převládal Google, zůstane navždy vzorem průkopníka ve vyhledávání.

Historie Googlu

Start fenoménu jménem Google se téměř do puntíku podobá tomu, co je v idealistických publikacích popisováno jako americký sen – dva chudí studenti se vypracovali z „ničeho“ na „maximum“, se kterým pokrčili svět. Oba dva nadaní mladíci o sobě dávali vědět již jako děti – známá je například historka o Larryho tiskárně z Lega, ovšem průlom přišel až v jejich akademickém období. Zde totiž vznikl pradědeček Googlu s názvem BackRub, který jako první obsahoval myšlenku s hodnotou desítek miliard: doposud chaotické výsledky vyhledávání lze zpřehlednit tím, že budou řazeny podle své informační hodnoty. Ta bude vypočítávána algoritmem, ve kterém budou mít nemalou váhu i odkazy vedoucí na danou stránku (neboli čím zajímavější stránka, tím více na ni vede odkazů). Jak tomu již v podobných případech bývá, počátky firmy probíhaly v oblasti „pokoj na

koleji/garáž“ a první změny přišly až s prvním investorem. Tím nebyl nikdo jiný než Andy Bechtolsheim, profesor Stanfordské univerzity a jeden ze zakladatelů Sun Microsystems. Ten jejich myšlenku podpořil

šekem na sto tisíc dolarů, které se staly základním kamenem budoucího impéria. Úspěch se totiž dostavil téměř okamžitě a strmý vzestup Googlu můžeme sledovat až do současnosti.

Vše rychle a snadno

Ať se ostatní snažili jakkoliv, „průlom k masám“ se povedl teprve Googlu. To on přinesl jednoduché a především dábelsky rychlé vyhledávání na internetu. Navíc jako první dokázal skloubit zájmy dvou opačných skupin. Ani naprostý začátečník nebude mít při hledání pomocí Googlu ty nejmenší potíže. Do příkazové řádky jen napíše, co hledá, v krajním případě klikne na odkaz Pokročilé vyhledávání, které splní i jeho nejtajnější sny. Obě tyto „varianty“ jsou však jen špičkou ledovce skutečných schopností Googlu, kterých dokáží ➔

VŠE, CO CHCETE, DOSTANETE

Kromě zmiňovaných vyhledávačů nabízí Google i celou řadu dalších služeb, které potěší i pobaví. Najdete je po kliknutí na odkaz „More...“ v anglické verzi Googlu. Pochopitelně že v současné podobě mají význam především pro anglicky mluvící část populace, lze je ale brát i jako nadějný výhled do budoucnosti. Většina ze zmiňovaných služeb je v beta verzích. Některé služby jsou jen pro americký trh.

Alerts



Po zadání e-mailu vám budou poštou chodit ve zvolených intervalech zprávy o novinkách (či o nových verzích webů) ke zvoleným či vyhledaným tématům.

Answers



Potřebujete znát odpověď na libovolnou otázku? Obráťte se na službu Google Answers a za zodpovězení otázky nabídněte částku vyšší než 2 USD. Obvykle vám někdo z 500 registrovaných dobrovolníků poradí. Google si ponechá 25 % z odměny a odpověď zůstane volně přístupná každému.

Blog Search



Fenomén blogů se nevyhnul ani Googlu. Ten mu však dodává další rozměr. Hledáte blogera, který píše o ADSL, nebo televizního maniačka, který sleduje jen sci-fi seriály? Se službou Blog Search žádný problém.

Book Search



Přemýšlíte, z jaké knihy pochází citát, na který jste si vzpomněli? Chtěli byste si přečíst knihu o vybrané operaci z druhé světové války nebo se nechat unášet milostnou lyrikou na téma „já a můj chundelatý přítel Brok“? S Google Book Search žádný problém...

Catalog



Listujete s nadšením katalogy zásilkových služeb? Dokáže vám zkazit den káva vylitá na katalog Neckermann? Přijde vám zajímavější hodina strávená s katalogem Otto než týden ve společnosti Hemingwaye? Pak je služba Google Catalog určena právě vám.

Directory



O tom, že se Google nezabývá jen vyhledáváním, vás přesvědčí služba Directory. Neskrývá totiž nic jiného než klasický „katalog“, jak ho známe například z Yahoo nebo z českého Seznamu.

Labs



Z kapsy vám čouhá elektronkový mikroskop, vaše auto jezdí na vodík nebo musíte vyzkoušet všechno nové. Pokud jste alespoň jednou souhlasně kývli, pak neváhejte a spěchejte do sekce Google Labs. Tam si totiž můžete vyzkoušet služby, o kterých většina smrtelníků uslyší ze zpráv přibližně za tři roky. ➔

→ v plné míře využít jen zkušenosti odborníci. Kombinace pokročilých vyhledávacích parametrů a znalosti „struktury“ internetu je skutečně „smrtící“. Pomocí ní dokáží pokročilí uživatelé vydolovat z internetu téměř cokoliv – audio- a videosoubory počínaje, důvěrnými informacemi konče. Popularitu Googlu zvyšuje i fakt, že nabízí rozhraní vyhledávače v několika desítkách jazyků. Nepříjemným důsledkem této „výhody“ je to, že pokud zvolíte českou verzi vyhledávače, nebudete mít přímý přístup k některým anglickým službám (News, Froogle...).

Co zná každý z nás...

Základní vyhledávání není v případě Googlu obtížnější než otevření rodinného balení krémového jogurtu. Do vyhledávacího řádku stačí napsat hledané výrazy a poté kliknout

na tlačítko Vyhledat Googlem. Odvážnější uživatelé mohou se stejným účinkem stisknout klávesu Enter, což je rychlejší a také to vypadá profesionálněji.

A čím zaplnit vyhledávací řádek? Pokud například hledáte informace o slunečnicovém oleji, stačí pochopitelně jen napsat *slunečnicový olej*. Ve výsledcích pak však můžete najít stránky nabízející „motorový olej“ a „slunečnicový zábal“. Zkušenější uživatelé proto dají celý výraz do uvozovek, čímž hledání omezí pouze na zadané slovní spojení. Dalším známým trikem je použití operátorů + a -. První z nich se používá pouze ve výjimečných případech, pokud chceme, aby Google neignoroval určitá slova (například the, how, is...). Operátor „-“ se používá tehdy, když chcete z vyhledávání vyřadit stránky obsahující konkrétní výraz. Klasickým příkladem využití může být zadání dotazu *rozkoš -přehrada -autocamping -ubytování*, kdy jsou z výsledků vyřazeny stránky nabízející „pouze“ ubytování u stejnojmenného vodního díla.

Vyhledávání pro profesionály

Opravdoví profesionálové (ti, kteří mají pod polštářem učebnici C++ a na ploše Windows fraktály) samozřejmě při vyhledávání nepoužívají stránku „pokročilé vyhledávání“, ale do základního vyhledávacího řádku sázejí příkazy a parametry jako za starých dobrých dosových časů. Pokud chcete vypadat stejně zkušeně, máme pro vás několik tipů, jak na to...

Filetype (soubor určitého typu)

Tento operátor omezí hledání jen na určitý typ souboru. Umožní vám tak vyhledat informaci v přesně určené podobě. Jestliže například hledáte prezentaci popisující krásy létání, bude vaše potřeby splňovat dotaz *flying filetype:ppt*. Mezi nejzajímavější podporované formáty patří například Adobe Portable Document Format (pdf), Microsoft Excel (xls), Microsoft PowerPoint (ppt), Microsoft Word (doc), Microsoft Works (wks, wps, wdb), Rich Text Format (rtf) a text (ans, txt).

Allintitle (slovo v titulku)

Operátor definuje, že hledání bude probíhat jen na stránkách, které mají hledaný výraz v titulku stránky. To může podstatně zvýšit pravděpodobnost úspěšného dotazu – pokud například hledáte stránku, která se zabývá konkrétním výrobkem (například modelem vozu), a chcete ignorovat stovky stránek autobazarů. Vyzkoušejte *allintitle:Peugeot 306*.

CO URČITĚ NEVÍTE

Měsíční Google

Víte, kde na Měsíci přistály kosmické lodě Apollo?



Zkuste navštívit stránky <http://moon.google.com/>.

Smysl života



Zajímáte se o smysl života a dlouze medituji nad jeho smyslem? Pak máme pro vás výborný tip. Jednou z možností je samozřejmě hledat řešení v knize Stopařův průvodce vesmírem, ale Google vám nabízí snadnější řešení. Zadejte tuto otázku [answer to life the universe and everything](#) do vyhledávacího řádku a odpověď se objeví na prvním místě.

Co znamená Google

Název je odvozen od slovní hříčky googol, která označuje číslo odpovídající jedničce následované jedním stem nul. Symbolicky představuje množství světových informací, které se Google snaží rozřadit a zpřístupnit.



Allinanchor (slovo v odkazu)

Mezi operátory nejvíce omezující hledání patří právě allinanchor. Jeho použitím totiž omezíte hledání pouze na stránky obsahující daný výraz v odkazu. Pokud například hledáte stránky s odkazem na nejlepší jídlo, stačí jen zadat *allinanchor:nejlepší jídlo*.

Link (odkaz)

Tento operátor umožní vyhledat stránky, které se odkazují na zadanou adresu. Jestliže si například vytvoříte domácí stránku www.neco.cz, můžete posléze snadno zjistit, kolik odkazů na cizích stránkách na „vás“ odkazuje. Stačí jen zadat *link:www.neco.cz*.

Site (oblast)

Omezí prohledávání na zadanou doménovou oblast, nebo dokonce na konkrétní →

→ Maps



Více než podrobné mapy USA nabízí služba Google Maps. Ti, kteří už vyzkoušeli program Google Earth, asi překvapení nebudou, všichni ostatní však patrně nebudou věřit, že v satelitní verzi Google Maps není problém zjistit, která loď parkuje na molu nejbližší Golden Gate...

Mobile



Stojíte na ulici v New Yorku s mobilem v ruce a díváte se na povědomou budovu. Je to Empire State Building, nebo ne? V ulicích Bronxu vás osloví černoch a ptá se, jestli nevíte, v kolik hodin bude dnes zapadat slunce. S Google Mobile žádný problém – stačí jen zadat do mobilu příslušný dotaz...

Scholar



Nevíte, co přesně myslel Einstein tím $E = mc^2$? Myslíte si, že Newton byl jen líný sběrač jablek? Služba Google Scholar, nabízející akademické publikace dostupné na internetu, vám prozradí vše, po čem toužíte, a ukáže vám, že čím více toho víte, tím více se ještě můžete naučit...

University Search



Studovali jste na střední škole a přemýšlíte, zda tam stále mají ten skvělý kroužek vyšívání krajkových kapesníčků? University Search vám kromě odpovědi na tuto (snadnou) otázku umožní prohledat weby stovek konkrétních škol.

➔ web. Například pokud chcete hledat informace o šířování jen z českých stránek, stačí jen zadat *Šířování site:cz*. Pokud chcete najít informace o spywaru na WWW stránkách Microsoftu, zkuste příkaz *Spyware site:microsoft.com*.

Většinu z operátorů je možné kombinovat, pouze operátory začínající na all (allintitle, allinanchor) je nutné nahradit verzemi bez úvodního „all“ (intitle, inanchor).

Obrázky na tisíc způsobů

Dalším hitem vyhledávání prostřednictvím Googlu jsou obrázky. Určitě vám nechci tvrdit, že tu před Googlem nic takového neexistovalo, ale teprve v jeho případě začalo mít smysl tuto službu používat. Stejně jako u „obvyčejného hledání“ i zde je k dispozici pokročilé vyhledávání, které dává této službě zcela nový rozměr. Volba velikosti obrázku, formátu či zbarvení umožňuje splnit téměř jakékoliv přání.

Sdílejte své znalosti

Popisovat Groups zkušným internetovým harcovníkům je nošením dříví do lesa, ale ti, kdo doposud trávili čas jen surfováním, budou mile překvapeni. Zjednodušeně lze říci, že Groups slouží k přístupu k Usenetu, který lze zjednodušeně přirovnat k diskusním fóřům. Pro českého návštěvníka je bohužel podstatný i fakt, že bez znalosti anglického jazyka je pro něj tato služba bezcenná. Google Groups jsou prozatím v beta verzi.

Vždy v obraze (News)

Tato služba je dostupná jen v „anglické verzi“ Googlu a nabízí výběr nejzajímavějších zpráv z téměř pěti tisíc zpravodajských zdrojů. Zprávy lze třídit jak podle kategorií (např. Business, Sport, Sci/Tech...), tak podle jazyka. Bohužel, čeština ve výběru chybí... Služba je prozatím v beta verzi.

Nakupujte chytře (Froogle)

Zatímco u nás je především kvůli minimálnímu rozšíření kreditních karet internetové nakupování v plenkách, v USA už se dostalo do druhé fáze. Internetových obchodů je tolik, že stojí za to vytvořit službu, která dokáže po zadání výrobku najít obchod, v němž tento výrobek koupíte nejlevněji. Stačí například zadat „mp3 player 512 MB“ a během chvilky máte na výběr desítky modelů seřazených podle ceny spolu se seznamem obchodů, které je za uvedenou cenu

prodávají. Služba je k dispozici pouze v anglické verzi Googlu.

Kde to najdu? (Local)

Šikovným pomocníkem předchozího vyhledáče je služba Local. Ta dokáže vyhledané výsledky zobrazit na mapě, čímž často-

krát rozvážným Američanům usnadní rozhodování (je to o půl míle dál – mám jet autem?). K dispozici je kromě klasické mapy dokonce i její satelitní (foto) verze. Služba je pochopitelně k dispozici jen v anglické verzi Googlu a využijí jí jen Američané ■ ■ ■

GOOGLE HACKING

Použití zprofanovaného slova hacking je v tomto případě nadnesené jen velmi mírně. Výraz „získávání zajímavých souborů a informací“ totiž zdaleka nevystihuje to, co Google opravdu dokáže. Smutná pravda je, že ve většině případů nemusíte být žádní superagenti, abyste se dostali k zajímavým informacím. Řada lidí si totiž ve svých počítačích připojených k internetu (na volně přístupných místech) skladuje zajímavé i citlivé informace. Už byl dokonce vymyšlen termín „googledork“, označující tuto skupinu lehkovážných jedinců. Na <http://johnny.ihackstuff.com/index.php?module=prodreviews> najdete seznam metod pro ovládnutí Googlu včetně nejzajímavějších úlovek získaných pomocí těchto metod.

Pozor, při použití některých technik může dojít k porušení zákona!

Co skrývají adresáře

Celá řada webových serverů skrývá ve svých složkách neuvěřitelné poklady, na které nevedou žádné odkazy. Pro Google to však není žádný problém.

Uživatelé s mořem času, bloudící bezcílně internetem, mohou zkusit zadat do Googlu dotaz:

```
intitle:index.of "parent directory"
```

Ten jim nabídne nepřehledné množství výpisů adresářů pro obzvláště dlouhé večery.

Zkombinujeme-li více operátorů a využijeme-li znalosti psychologie uživatelů, můžeme najít například skladby ve formátu MP3:

```
intitle:"index of" mp3
```

Celý dotaz lze ještě „zjemnit“ přidáním dalších operátorů:

```
-inurl:htm -inurl:html intitle:"index of" mp3 "oblíbený interpret"
```



Google hacking: Možnosti Googlu jsou podrobně popsány na řadě webů...

Podobným způsobem lze získat neuvěřitelné množství téměř libovolných multimediálních souborů s téměř jakýmkoliv obsahem.

Zvědavější uživatelé si mohou najít seznamy uživatelů, které jsou na řadě serverů volně k dispozici:

```
„inurl:admin inurl:userlist“
```

Některé dotazy jdou ještě dále:
 intitle:"Index of" passwords modified
 nebo
 index of" passwd

Než hacker zaútočí

Dříve než se hacker rozhodne k útoku na server, potřebuje znát podrobnosti o jeho verzi. Ty lze zjistit celou řadou způsobů, avšak Google nabízí snadnou a dostupnou metodu:

```
intitle:index of server.at site:vybraný server
```

Snadno lze také nalézt oběť s konkrétním webovým serverem:

```
intitle:index.of "Apache/2.0.46 Server at"
```

Celou řadu dalších zajímavých využití operátorů Googlu lze nalézt například na www.security-portal.cz/clanky/google-hacking-profesionalne.html.

Revoluční poštovní schránka

Gmail: Jak šel čas

Gmail je dnes oblíbená freemailová služba s luxusní kapacitou, přehledným a propracovaným webovým rozhraním, výborným učenlivým antispamem a řadou užitečných doplňkových služeb. Jak se taková geniální služba narodila a vyvíjela?

Text: Jiří Macich ml., jirka.macich@macich.net

Blesk z čistého nebe

Dne 1. dubna 2004 se internetem začala šířit zpráva, že fulltextový vyhledávač Google nabídne e-mailovou schránku zdarma, a to jako službu jménem Gmail. Na tom by nebylo nic divného, ovšem slibovaná úložná kapacita činila 1000 MB. Zdálo se, že jde o další více či méně povedený aprílový vtípek, čemuž se při načasování a nabízené kapacitě nešlo divit. Vždyť třeba v českých končinách působilo do této chvíle 50 MB jako velký luxus. Navíc internet je každý rok prvního dubna podobných zpráv plný.

Jenže první duben „skončil“, ale zprávy o Gmailu zůstávaly. Google vtípným načasováním vypuštění informací o e-mailové schránce s nevídanou kapacitou popletl hlavy nejen řadovým uživatelům, ale i internetovým žurnalistům a komentátorům. Není tedy divu, že ještě v prvních dubnových dnech vycházely články, glosy, komentáře a analýzy o tom, že to Google přehnal a že bude muset ze svých smělejších plánů slevit. Informace se však potvrdily a Google spustil veřejnou beta verzi Gmailu.

Poptávka po pozvánkách

Gmail byl a stále je dostupný jen na pozvánku. Obdobný postup si Google vyzkoušel na disku-

sním serveru Orkut. Princip byl prostý: uživatelský účet bylo možné založit jen přes pozvánku, kterou bylo nutné obdržet od stávajícího uživatele. V prvních měsících provozu nebylo pozvánek dost a jejich počet zdaleka nemohl uspokojit poptávku. Uživatel Gmailu dostal jednou za čas několik kusů pozvánek a tým Google reguloval příliv testerů do (polo)veřejné beta verze. Jenže zájem podívat se na ten zázrak byl tak velký, že se pozvánky začaly dražit v internetových aukcích a také se objevily generátory kódů, které byly právě součástí pozvánek.

Rozdáváním pozvánek se přivilili například bloggeři, kteří si příjemně zvýšili návštěvnost a na oplátku Googlu zajistili další a další publicitu. Ještě dnes někteří v pozvánkách vidí jen marketingový tah Googlu, jak dát službě punc něčeho výjimečného, co není dostupné každému.

Dnes už není těžké pozvánku sehnat. Každý uživatel jich má k dispozici sto a tento počet se většinou každý den dorovnává. Kdo chce tedy účet na Gmailu, může vytvořenou pozvánku velice snadno sehnat.

Kouzlo není jen v kapacitě

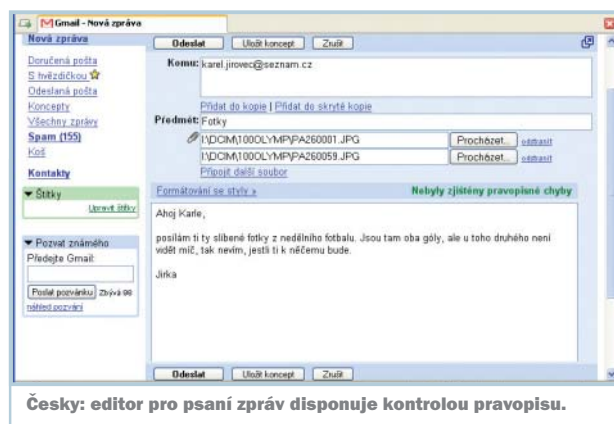
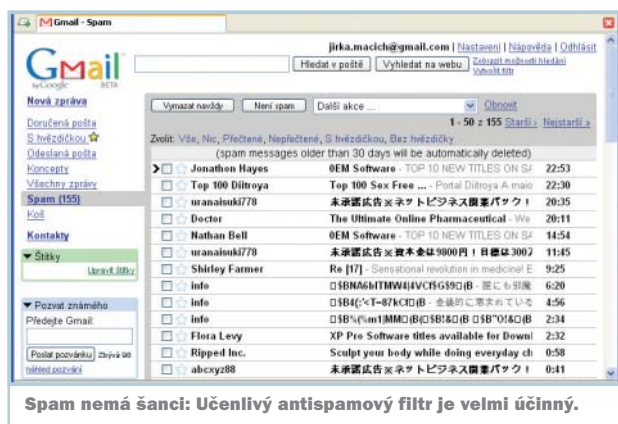
Když se Gmail začal stávat oblíbeným, začaly zaznívat názory, že 1000 MB není možné vyu-

žit. Pronášeli je většinou ti sami „optimisté“, kteří před několika týdny tvrdili, že nabídnout e-mailovou schránku o takové kapacitě není možné.

Jenže Google postupoval chytře. To, že každá schránka mohla obsahovat až 1000 MB dat, ještě neznamenalo, že každý aktivní uživatel okamžitě zabere 1000 MB na pevném disku, což Google pojistil i tím, že neumožnil posílat a přijímat přílohy k e-mailům větší než 10 MB. Z kapacity Gmailu bylo vlastně jen reklamní laso na uživatele, jež je mělo přitáhnout k dalším službám, o kterých se uživatelům některých jiných freemailů do té doby jen zdálo. Vždyť i sám Google dal nevyužitelnost kapacity schránky najevo tím, že při vyspání koše se smazanými zprávami vyhodilo webmailové rozhraní posměšnou hlášku ve smyslu, co že byste to chtěli v tak velké schránce mazat.

Když už jsme se zmínili o dalších revolučních službách – Gmail se proslavil i svým webovým rozhraním, které bylo velice rychlé a velmi přehledné. Navíc obsahovalo striktně textovou reklamu (žádné obrázky, nebo dokonce flash) a hlavně nebylo nutné kvůli každému kliknutí opakovaně načítat celou stránku znovu. Dlužno však dodat, že tu byly nemalé problémy s kompatibilitou s některými prohlížeči – zejména s Operou. Přístup přes Internet Explorer byl samozřejmě bez problému. To samé platilo i pro Mozilla Firefox, čemuž se nelze divit, jelikož Google měl a stále má k Mozilla Foundation velmi blízko.

Další funkcí z kategorie „přidané hodnoty“ bylo propracované hledání v e-mailech, kvalitní



KAPACITA SVÁDĚLA

Ze začátku pohádková a dříve naprosto nepředstavitelná kapacita sváděla ke zneužívání nabídnutých MB i k jiným účelům, než je pouhé skladování celožitovní pošty. Například se objevily utility schopné připojit schránku na Gmailu jako síťový pevný disk anebo webové aplikace od fotogalerií po redakční systémy, které Gmailu využívaly jako skladu dat.

Googlu se samozřejmě podobné aktivity vůbec nelíbily, a tak přišlo na řadu rozesílání důrazných e-mailů, blokování vybraných IP adres a mazání uživatelských kont. V současnosti už není o zneužívání kapacity Gmailu takový zájem jako kdysi. Uživatelé si už zřejmě na prostornou schránku zvykli.

→ učenlivý antispam a inteligentní řazení e-mailů, kdy související zprávy byly seřazovány do skupin. K nelibosti početné skupiny uživatelů nelze tento systém vypnout. Gmail také poprvé v praxi použil tzv. štítky (labels), což je jakási moderní náhrada za třídění e-mailů do složek. Práci s uživatelskými složkami naopak Gmail zcela vynechal. Dříve mohl být e-mail jen v jedné složce, ale občas by správně patřil do více různých složek. Štítků však může každý e-mail mít, kolik potřebujete...

Strach o soukromí

Gmail ale neměl svůj vstup na scénu pouze růžový. Objevily se obavy části potenciálních i skutečných uživatelů o soukromí. Jak již bylo řečeno, Google vsadil výhradně na textovou formu reklamy, která se zobrazuje ve sloupečku při čtení zpráv. Obsah reklamy však souvisel s obsahem prohlíženého e-mailu. Jinými slovy – obsah korespondence byl analyzován a na jeho základě byla vhodně zacílena reklama, což až nápadně připomíná vizi autorů filmu *Minority Report*.

Tento systém ale zdaleka nebyl použit poprvé. Google jej úspěšně používá na svém fulltextovém vyhledávání, kde se textová reklama mění v závislosti na předmětu hledání. Podobný systém cílení reklamy používal ještě za komerční éry prohlížeč Opera v bezplatné „adwarové“ verzi.

Přehnané obavy o soukromí se nakonec vrátily do normálních mezí, a to vlastně hned ve chvíli, kdy se rozšířily informace o systému cílení reklamy, tedy že se jedná o automatický systém a že žádný člověk v centrále Googlu nelistuje vaší poštou...

VAŠE PROBLÉMY V KOŠI NEKONČÍ

» NEMOŽNÉ DO MĚSÍCE, ZÁZRAKY DO PŮL ROKU...

Problém s prohlížeči vyřešen

Po spuštění nebyl Gmail funkční zejména v alternativním prohlížeči Opera. Jako řešení nefunkčnosti vyspělého webového rozhraní Google nabídl tzv. HTML verzi webového rozhraní, která nemá tolik funkcí a častěji dochází k obnovení stránek, ale bez problémů běží i v dříve nepodporovaných prohlížečích, ať už jde o starší verze rozšířených prohlížečů, nebo o méně rozšířené browsery.

POP3? Pozdě, ale přece!

Zpočátku nenabízel Gmail možnost stahování e-mailů přes POP3 a k poště bylo možné přistupovat jen přes internetový prohlížeč. Google se to snažil kompenzovat informováním o nově došlých e-mailech pomocí speciálního programu Gmail Notifier nebo přes Atom 0.3 Feed, kdy jste se o novém e-mailu dozvěděli přes RSS čtečku s podporou Atomu. Google nakonec tlaku uživatelů ustoupil a v listopadu 2004 POP3 zavedl a k němu přidal i SMTP. V době psaní tohoto článku se navíc objevily informace, že chystá brzy nasadit i protokol IMAP.

Konečně v češtině

Na přelomu srpna a září 2005 se Gmail otevřel českým uživatelům, kteří angličtinou nebo jiným světovým jazykem příliš „nevládnou“. K dostupným jazykovým mutacím webového rozhraní přibyla i čeština. O několik týdnů dříve byla dostupná i slovenština.

Máte vlastní doménu?

Nelíbí se vám „erární“ adresa @gmail.com? Od srpna 2005 si můžete Gmail nastavit tak, aby u vámi odeslaných zpráv v položce „Od“ byla uvedena libovolná (existující) e-mailová adresa z jiného freemailu nebo v rámci vaší domény druhého řádu. Tato funkce jistě potěší třeba uživatele, kteří musí využívat služební e-mailovou adresu (např. jmeno.prijmeni@firma.cz), ale zároveň chtějí využívat pohodlí webmailového rozhraní Gmailu a případně i kvalit učenlivého antispamu.

Aby nedošlo k odcizení identity, je nutné takovéto nastavení potvrdit přes e-mail automaticky odeslaný do schránky, jejíž adresu chcete využívat.

DVOJNÍCI

V Německu a ve Velké Británii je Gmail zatím provozován pod názvem **Google Mail**. Důvodem jsou právní spory o název. Třeba ve Velké Británii Google zažalovala společnost Independent International Investment Research. Ta už delší dobu (přesněji od května 2002, kdy žádný Google Mail, tj. Gmail, ještě neexistoval) nabízí služby související s e-mailovými schránkami pod názvem G-Mail a podala si žádost o registraci ochranné známky. Žaloba přišla po více než ročním neúspěšném vyjednávání.

1000 MB je málo

Kapacita schránky na Gmailu už nečiní 1000 MB, ale neustále se zvyšuje. Momentálně sice pomalu, ale volné místo přibývá každým okamžikem. Začátkem listopadu 2005 přesahovala kapacita schránky **2650 MB**. Zdá se vám to hodně? Konkurenční freemail Mailnation (www.mailnation.net) nabízí dokonce **1000 GB**, bohužel provedení je „žalostné“.

A pořád se testuje

Je důležité říci, že Gmail je stále ve fázi veřejného beta testování a založit uživatelské konto lze ve většině zemí jen přes obdrženou pozvánku, o kterou si můžete říci třeba známému nebo o kterou můžete požádat přes speci-

alizovaná diskusní fóra. Testování Gmailu probíhá od 1. dubna 2004, což je ve srovnání s konkurencí už dlouhá doba. Například Centrum E-mail se své nové verze s krycím názvem GigaCentrum dočkal přibližně po třech měsících testování „pozvanými“ uživateli.

Někteří lidé vidí v dlouhém testování jen alibismus Googlu. Prý když něco nebude fungovat tak, jak má, odvětví nespokojeným uživatelům, že pouze testují nehotový produkt. Kde je ale pravda, lze jen těžko odhadovat. Tak nebo tak, testování je sice dlouhé, uživatele však v konečném důsledku zase tak moc trápit nemusí. Pozvánka je momentálně dost a Gmail i ve fázi beta verze funguje mnohem lépe než některé konkurenční freemaily v ostré verzi. ■ ■ ■

Programy od Googlu

Google na pevném disku

Po celé řadě internetových služeb, kterými se Google snaží upoutat pozornost uživatelů, přešla firma do druhé fáze útoku, ve kterém jsou cílem pevné disky uživatelů. Protože jsme již o většině zmiňovaných programů v Chipu psali, nabídneme vám nyní jen stručné shrnutí.

Text: Petr Kratochvíl, Fabian von Keudell, autor@chip.cz

Picasa



Jeden z prvních programů, na něž Google použil svou sílu – koupil program od jiné firmy, vylepšil ho a začal nabízet zdarma (oproti původním 30 USD). Vzhledem k tomu, že současná verze tohoto programu už má číslo 2, mohou po něm sáhnout i náročnější uživatelé.

Program dokáže udělat pořádek na počítači ve sbírce obrázků, přičemž není nejmenší problém pochubit se kterýmkoliv z nich pomocí služby Blogger.com nebo ho komukoliv přímo odeslat přes účet na Gmailu. Úsměvným faktem je také to, že celá řada uživatelů používá Picasu pro její skvělou „spolupráci s digitálním fotoaparátem“, ve které je často lepší než originálně dodávané programy. Kromě „povinné nabídky“ úpravy obrázků program disponuje též šikovnou přípravou pro tisk, což ocení i majitelé fototiskáren.

Picasa se rozhodně nesnaží tvářit jako konkurent programů typu AcdSee, nebo dokonce Paint Shop Pro. Je „pouze“ šikovným nástrojem pro základní práci s fotografii, který se pyšní nálepkou „zdarma“.

Earth



O Google Earth jsme v Chipu psali už několikrát, protože jde o program, který momentálně nemá konkurenci. Jediným kandidátem je pokus od NASA, ten však zaostává ve všem kromě vyhledávání. Stručně řečeno – Google nabízí zdarma pohled na kterékoliv místo na zemi, často v neuvěřitelném rozlišení. Ať už tedy chcete zjistit, kudy utíkal z Alcatrazu Nicholas Cage nebo jestli váš bratranec v sousední vesnici opravdu pěstuje mezi kukuřičí i řepu, vždy bude Google Earth tím pravým nástrojem pro vaše zvědavé oči.

Talk



Ani Google nemohl odolat oblasti komunikací, která skrývá i momentálně nejpoblábnější oblast internetového telefonování (VoIP). Google Talk je tedy jakýmsi instant messengerem s VoIP nadstavbou. Stejně jako ostatní programy od Googlu je k dispozici zdarma – jediným drobným omezením je nutnost účtu na Gmailu. Jednoduchý prográček, který zabírá minimum místa na disku i v paměti,

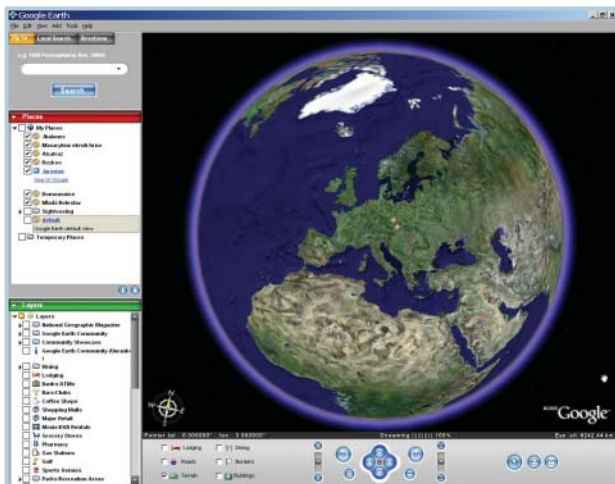
tak potěší především ty, kteří zatím nepoužívají ICQ nebo nepropadli fenoménu jménem Skype.

Desktop



Aktuální zprávy, multimediální centrum, poštovní schránka a vyhledávání souborů v jednom: Google Desktop. A protože tento program doposud nedostal příliš mnoho prostoru, představíme vám ho nyní trochu z jiného úhlu. Ukážeme vám také, které nástroje a zásuvné moduly jsou nejlepší a jak si je nainstalujete.

Ovládat všechny přístroje jedním univerzálním dálkovým ovladačem – tento sen se televizním a hi-fi nadšencům už splnil. Nyní existuje univerzální aplikace i pro počítač: Google Desktop Sidebar. V tomto nástroji, který má své místo na pravém okraji monitoru, najdete nejnovější zprávy, nové e-maily a aktuální kurzy akcií. Pomocí zásuvných modulů se dá seznam funkcí libovolně rozšiřovat, například o systémové informace, MP3 přehrávač a multimediální centrum. Můžete dokonce sledovat i transakce s vaší platební kartou. Sestavili jsme pro vás přehled těch nejdůležitějších nástrojů, které vám v článku představíme. Jedinou vadou na kráse je to, že Google Desktop zatím není v češtině. Anglickou verzi si můžete stáhnout například ze stránek desktop.google.com. Nedílnou součástí Google Desktop →



Krásý domova: Kde si v Evropě nejlépe zazávodíte? Na Masarykově okruhu...

ODKUD SE BEROU?

Pro řadu čtenářů bude určitě záhadou, jak je možné, že i když v našem tématu patří slovo „zdarma“ k nejfrekventovanějším, létají u hodnoty firmy miliardy dolarů. Jak si na chleba vydělává gigant nabízející téměř vše zdarma?

Zdrojů je několik, ale za zmínku stojí především dva. Prvním z nich je reklama, kterou najdete vedle vyhledaných výsledků. Tzv. sponzorované odkazy vždy souvisí s vyhledávaným tématem, a tak jen málokdo je označí za obtěžující.

Druhým zdrojem financí je prodej technologií. Jen málokdo tuší, že se na internetu setkává s technologiemi „Made by Google“ na každém kroku.

→ je samozřejmě i hledání souborů. Během pár sekund můžete prohledat veškeré soubory a zobrazit je.

Nejlepší plug-iny pro Desktop

Hudba, video nebo třeba aktuální kurzy – s plug-iny pro Google Desktop nikdy neztratíte přehled. Představujeme vám ty nejužitečnější z nich.

1. Ovládání iTunes přes Sidebar

Program: gDTunes for Google Desktop Sidebar
Informace: www.airbearsoftware.com/gdtunes

Výhody hudebního přehrávače iTunes, především jednoduché ovládání a katalogizaci MP3 souborů, oceňují nejen uživatelé iPodu. Nevýhodou bylo zatím neexistující propojení s Windows, například zobrazení stručných informací o přehrávané skladbě na panelu nástrojů. S tím je teď konec. Pomocí plug-inu gDTunes můžete aplikovaný multimediální přehrávač ovládat pohodlně z Google Desktop. Dají se dokonce nastavovat i hvězdičky pro hudební soubory.

2. Přehledné informace o systému

Program: System Monitor

Informace: <http://desktop.google.com/plugins>

Bude volný prostor na disku stačit na obraz DVD? Funguje síťová karta? Odpověď na tyto otázky vám dá plug-in System Monitor. Sloupcové diagramy znázorňují volné místo na pevném disku a využití paměti. Zobrazit si můžete i aktivitu síťové karty a přístupy na pevný disk.

3. Kalkulačka

Program: Quick Calc

Informace: www.ryankegel.com

Quick Calc přidá do Google Desktop malou kalkulačku. Pomocí ní pak můžete v mžiku vypočítat druhou odmocninu z 1024, aniž byste museli složitě v nabídce Start hledat její windowsovskou kolegyni. Kliknutím myši si můžete kalkulačku zvětšit, aby se vám čísla lépe zadávala.

4. Instant Messenger pro Google Desktop

Program: Instant Messenger Plugin

Informace: <http://ottron.net/googledesktop>

Programy pro okamžité zasílání zpráv jsou v kancelářích hodně rozšířené. Dají se pomocí nich totiž zadarmo posí- →

Prohledávání e-mailů:

Google Sidebar indexuje všechny e-maily a zobrazuje je během pár sekund v části „Email“. Momentálně je tato funkce dostupná pouze pro uživatele Gmailu.

Zprávy:

V části „News“ najdete přehledně uspořádané aktuální zprávy tiskových agentur a internetových zpravodajských serverů z celého světa. Po kliknutí na odkaz se kompletní zpráva zobrazí v novém okně internetového prohlížeče.

RSS:

V části „Web Clips“ si můžete předplatit doručování dokumentů RSS. Automatické zobrazování času udává, jak jsou tyto informace aktuální.

Poznámkový blok:

Do „Scratch Padu“ si můžete zapisovat poznámky. Google Desktop je ukládá automaticky i v případě, že počítač vypnete.

Prohlížení fotek:

Automatické prohlížení fotek si můžete nastavit v části „Diashow“. V dialogovém okně vybíráte složku, ze které pak Desktop fotky načítá.

Oblíbené:

V části „Quick View“ najdete všechny internetové stránky a dokumenty, které jste navštívili v poslední době.

Aktuální témata:

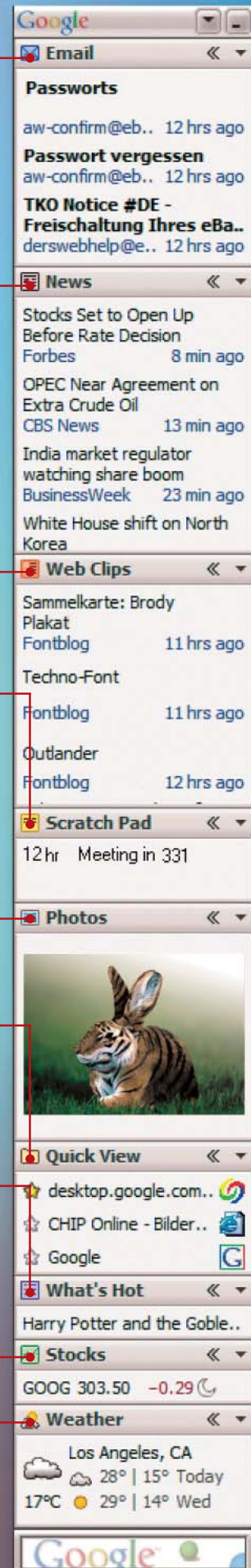
O čem se na internetu právě hovoří. V části „What's hot“ se dozvíte, co byste měli vědět, abyste se na příští party mohli zapojit do debaty.

Burzovní zprávy:

Aktuální informace pro investory najdete v části „Stocks“. Můžete si samozřejmě sami nastavit akcie, jejichž kurz chcete sledovat.

Počasí:

V části „Weather“ se dozvíte, zda byste si přece jen neměli vzít deštník. Tato služba momentálně funguje pouze v Americe.



→ lat krátké zprávy přes internet. Díky tomuto plug-inu můžete navíc pohodlně spravovat všechny zprávy a kontakty z programu Microsoft Messenger. Uživatelé ICQ a dalších programů musejí ještě chvíli počkat, příslušný plug-in se podle programátorů chystá.

5. Ovládání Microsoft Media Playeru

Program: Windows Mediaplayer Plugin

Informace: <http://gddotnet.blogspot.com>

V nových Windows Vista bude multimediální přehrávač zabudován do Desktopu od Microsoftu. Pokud si chcete přehrávat MP3 a filmy pomocí Google Desktopu už teď, budete potřebovat tento plug-in. Dají se s ním používat i všechny důležité funkce přehrávače.

6. Ovládání Winampu

Program: Winamp Plugin

Informace: <http://gddotnet.blogspot.com>

Stejně jako pro přehrávač ve Windows existuje i plug-in pro oblíbený MP3 přehrávač

BEZPEČNOST V OHROŽENÍ

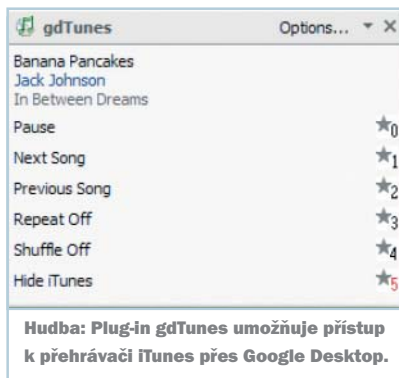


Rozsah a kvalita služeb Google se nelíbí každému. Poté, co novináři německého Spiegelu vyšťourali pomocí Google Maps parkoviště „neviditelného bombardéru“, reakce na sebe nenechala dlouho čekat (<http://google.blognewschannel.com/index.php/archives/2005/05/26/google-up-a-national-security-violation/>).

Google už měl podobné problémy s americkými základnami v Iráku a po dohodě s americkou vládou vybrané oblasti rozostřil. Google Earth se nelíbí ani Jižní Koreji, která si stěžuje na odhalení svých základů svému severnímu sousedu.

Občané České republiky mohou prozatím klidně spát. Jedinou strategickou oblastí, kterou Google Earth nabízí ve vysokém rozlišení, je Praha, a tam je vše, co máme tajné, určitě dobře ukryté v metru...

Zajímáte-li se o podobné „paměťihodnosti“, zkuste hledat inspiraci na www.googlestightseeing.com.



Winamp. Svoji sbírku MP3 můžete jednoduše spravovat a přehrávat pomocí Google Desktopu, aniž byste museli spouštět program Winamp.

7. Komiksy pro Desktop

Program: Comics for Google Desktop

Informace: www.comicjunkie.com

Plug-in Comics nabízí bohatý výběr krátkých komiksů, které jsou navíc díky RSS neustále aktualizovány. Od Dilberta až po Calvina a Hobbese si na své přijde opravdu každý. Ideální pro krátkou přestávku v kanceláři.

8. Přehled úkolů

Program: ToDo for Google Desktop

Informace: <http://desktop.google.com/plugins>

Pomocí tohoto užitečného plug-inu můžete pohodlně zapisovat a kontrolovat aktuální úkoly.

9. Hledání v komprimovaných složkách

Program: Archives Plugin

Informace: <http://desktop.google.com/plugins>

Plug-in Archives rozšiřuje indexovací funkci vyhledávání Google o možnost prohledávat komprimované složky. Tento nástroj podporuje i metody komprese arj, cab, rar a některé další známé formáty.

10. Hledání v obrázcích

Program: GDS Extra Images

Informace: <http://desktop.google.com/plugins>

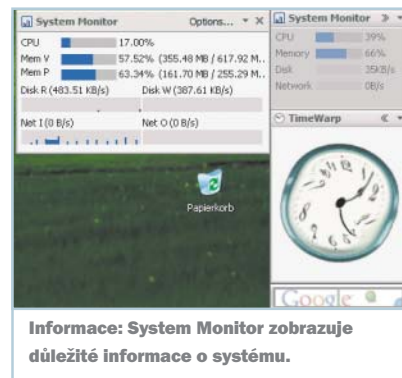
To, co je možné u archivů a textových souborů, funguje i u obrázků. K tomu, abyste mohli pomocí Google Desktop prohledávat metadata, například údaje o autorovi, potřebujete plug-in GDS Extra Images. Rozumí si se všemi běžnými formáty obrázků.

11. Prohledávání příloh v Outlooku

Program: GDS Attachments for Outlook

Informace: <http://desktop.google.com/plugins>

Plug-in GDS Attachments prohledává přílohy



e-mailových zpráv doručených do Outlooku 2003. Tento nástroj používá webové rozhraní, které se automaticky přidá do Outlooku. V něm pak můžete rychle a jednoduše vyhledávat. Plug-in používá i vyhledávací funkce Google Desktop. V zabudovaném rozhraní můžete navíc vybírat složky a určovat, které soubory má nástroj prohledávat.

12. Hledání v souborech PDF

Program: OmniPage Search Indexer

Informace: www.scansoft.com

K prohledávání souborů ve formátu PDF je zapotřebí malý trik. Obsah těchto dokumentů se dá totiž načíst jedině pomocí optického rozpoznávání znaků (OCR). Důvod je jednoduchý. Soubory PDF mají být především needitovatelné, a proto jsou chráněny proti kopírování a vkládání. Programy OCR načtou a rozpoznají každou stránku dokumentu a dodávají tak potřebná data, která pak už lze prohledávat. Tuto metodu používá i plug-in OmniPage Search Indexer od firmy ScanSoft a umožňuje tak prohledávat dokumenty ve formátu PDF pomocí Google Desktop. Optické rozpoznávání znaků přitom hledání nijak výrazně nezpomaluje.

POZOR: Abyste mohli prohledávat i dokumenty PDF v češtině, budete potřebovat jazykovou sadu, kterou si můžete stáhnout z internetových stránek výrobce. Najdete tam i další jazykové verze.

13. Zobrazování metadat hudebních souborů

Program: Audio Files GDS Indexer

Informace: <http://desktop.google.com/plugins>

Audio Files GDS Indexer je doplňkový nástroj pro hledání Google Desktop Search, který umí načíst metadata hudebních souborů. Díky tomu můžete pohodlně hledat například určitého interpreta. Kromě formátů MP3, WMA, ASF a WMV zvládá Audio Files Indexer i formát iTunes. Celkem můžete do vyhledávání Google zahrnout víc než 20 formátů zvukových souborů. ■ ■ ■